

מאת אורי אבנרי

אילו פרצה השבוע מלחמת העולם השלישית, היו סרטי העתיד, המוקדשים לה, נפתחים בתמונה דראמטית. המצלמה היתה מראה את קיר-הפלדה של חיל-הים האמריקאי חוסם את נתיבי-הים. משם היתה קופצת מזרחה, מראה צי של אוניות סובייטיות דוהרות לקראתו. החרטום חוצים את הגלים, המים גועשים, קני התותחים מתנועעים, כל שנייה מקרבת את ההתנגשות הבלתי-נמנעת. מישקפת מתרוממת וסוקרת את האופק, נקודות בהירות מופיעות על מסכי הראדאר, ואז מהדהדת „אש!“ — — —

ואכן — כך בדיוק היו המאורעות המתפתחים, אילו היתה השנה 1914, או אפילו 1939. פעמיים פרצו מלחמת-עולם נוראות, כשם שפרצו מאות מלחמות קודמות בתולדות האנושות, מבלי שאיש רצה בכך בדיוק. מלחמת-העולם הראשונה החלה מפני שאיש מן המדינאים האחראיים כוונתה, בפטרסבורג ובברלין לא הבין את תוצאת מעשיה. מלחמת-העולם השנייה החלה מפני שהיטלר היה בטוח כי בריטניה לא תחוש להצלת פולין המנותקת. מלחמת-העולם השלישית יכלה לפרוץ מפני שהנשיא האמריקאי נחף לפעולה בלתי-אחראית, ומפני שהמנהיג הסובייטי לא יכול היה להיסוג.

אולם מלחמת-העולם השלישית לא פרצה — עדיין — מפני שעל פני כל המאורעות ריחף הענן השחור של השואה הגרעינית. איש לא היה מוכן לצעוד את הצעד המכריע, לתת את הפקודה האחרונה, לעבור את הקו שממנו אין שיבה.

וזהי הסיבה האחת, הגדולה, ישנה סיבה שנייה, קטנה יותר, אך חשובה לא פחות להבנת אירועי השבוע. בשנת 1914 שלט בבירות אירופה אוסף של כסילים, שכמעט ולא היה גבול לאיוולתם. בשנת 1939 שלטו באירופה מטרופ אחת, וחבורה של מטרופים-למחצה. ואילו ב-1962 נמצאים, בשתי העמדות החשובות, ביצועיסט צעיר וקרירוח מכאן, ושחקן פוקר מפוכח מכאן.

השואה נמנעה — לפי שעה — אך אין הדבר פוטר אותנו, אחרי שבוע על סף התהום הפעורה, מלקבוע את עמדתנו שלנו — כישראלים, כאזרחים של כדור-הארץ, כבני הגזע האנושי.

אשר קרה אתמול, עשוי לקרות מחר שוב — בנסיבות מסוכנות שבעתים. איננו יכולים להתנתם באשליה כי הדבר אינו נוגע לנו. אילו פרצה המלחמה השבוע, היתה ישראל נגרפת בשואה הכללית, ואין כל ספק כי צבאות זרים היו דורכים על אדמתה. על כן חייב כל אחד מאתנו לשאול את עצמו: מי צדק? על מה נזדקק הקרב, למי צריכה להיות נתונה אהדת? נגד מה עלי להרים את קולי ולהתריע — גם בידעי כי קולי אינו אלא קול אחד מבין שניים וחצי מיליארדי קולות? אשתדל, בעמודים אלה, לגבש את דעתי שלי — דעתי כישראל, כנייטראליסט, כאדם המזהה את עצמו עם כוחות הקידמה בכל רחבי העולם.

★ ★ ★

חזרה למיפרץ החזירים

אגיד זאת מייד: פעולתו של הנשיא ג'ון קנדי, בהטילו את המצור על קובה, אינה מוצאת חן בעיני — לא מבחינת העיתות, לא מבחינת הנימוק, ולא מבחינת

ההקרב על קובה

הכוונה. נודף ממנה ריח של ציניות עילאית, המזכירה לנו כי המין האנושי עדיין לא יצא מן הגיגל של אבותיו הקדמונים.

בשבוע הבא עומדות להיערך בחירות כלליות בארצות-הברית. בחירות אלה אמנם אינן חשובות כבחירותו של הנשיא עצמו — אך תוצאותיהן יהיו פסק-דין ראשון של העם האמריקאי על נשיאותו של קנדי. על כן רואה בהן הנשיא הצעיר מיבחר מכריע לעתידו ולמקומו בהיסטוריה.

אחת הטענות העיקריות בפי יריביו היתה, עד לפני שבוע, כי נכשל בקובה. אמנם, פידל קאסטרו עלה לשלטון, ושלטונו התגבש בכיוון הנוכחי, עוד בימי קודמו הכושל, הנשיא דווייט אייזנהואר. אולם בימי קנדי נכשלה הפלישה הגדולה שהוכנה על-ידי שרות הביון האמריקאי. כשלוש זרועות היווה תבוסה אישית לקנדי, כי הוא נגרם בין השאר על-ידי פקודת קנדי לחיל-האוויר האמריקאי שלא לספק לפולשים סיוע אווירי. מאז טובל קנדי קשות מזכרונות פלישת-הנפל. „מיפרץ החזירים“ — המקום בו נחתו והושמדו הפולשים הפך סיסמת-קרב בפי מתנגדיו.

אדם קשיש יותר, שקול יותר, היה משלים עם העובדה שאי-אפשר לנצח בכל מערכת-בחירות. מדינאים גדולים, כמו וינסטון צ'רצ'יל, ספגו לא פעם תבוסה בקלפי. אך קנדי הוא צעיר, ואין הוא אוהב כשלונות.

מי שעקב בשבועות האחרונים אחרי העתונות האמריקאית, יודע כי עתונות זו (שרובה הגדול נמצא בידי איליהו רופולינאק) חזרה על סיסמת-קרב זו כמעט מדי יום ביומי. השבועון טיים, למשל, אחד ממנהיגי ההתקפה על קנדי, ניבא עוד בגיליונו האחרון כי קנדי יפסיד בבחירות בגלל קובה.

והנה — שבועיים לפני מועד הבחירות — נתגלה לפתע כי יש טילים „התקפתיים“ בקובה. כל ילד מבין כי טילים אלה לא הוקמו בין לילה. הם נמצאים שם מזה כמה זמן, ואין ספק כי הביון האמריקאי יודע מזה חודשים על הכוונה להתקינם. אם כן, מודע הגנה מאוחרת ופתאומית זו?

אפילו היינו מסכימים כי המצור האמריקאי צודק מכל הבחינות, לא היינו יכולים לעבור בשתיקה על עיתוי תמוה זה. משברים בטחוניסטיים הקורים שבועיים לפני הבחירות, כשמצב הממשלה בכל רע — זוהי תופעה חשודה. היא מזכירה לנו את שיגור-הראווה של שבט 2 ערב בחירות פרשת-לבון, עם כל התוצאות החמורות שנבעו מכך לגבי בטחון ישראל. מסתבר כי דרך-המתשבה של הביצועיסט שווה בכל הארצות.

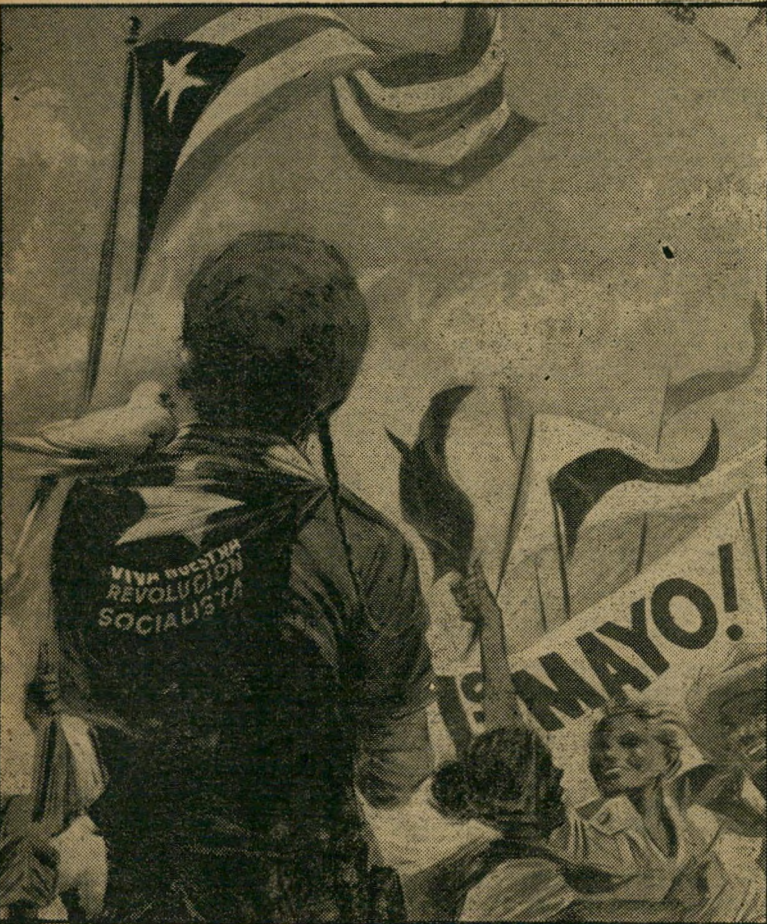
המצור האמריקאי הביא את העולם אל עברי-פיפת של מלחמת-עולם. שום בן-תמותה לא יכול היה לחשב מראש בבטחון גמור את התוצאות. כשעשה צעד כזה ערב בחירות, ולמטרת בחירות — הריהו פסול מעיקרו. הוא מעיד על מידה רבה של חוסר-אחריות, ועל פגם חמור בחושי-המידה של המדינאי האחראי לו.

★ ★ ★

טיל קורה מבין עיניך

אחד הספרים המשעשעים ביותר של דורנו הוא ספרו של גראהם גריין, האיש שלנו בהבאנה. גיבורו הוא בעל חנות לשואבי-אבק, ההופך סוכן-מודיעין בריטי. כדי להצדיק את קיומו, הוא ממציא למפקדיו דו"חים כוזבים על הקמת בסיס-טילים שכאילו הוקמו בקובה. לדו"חים שלו הוא מצרף שרטוטים של שואבי-אבק. הפעם לא הוקמו בקובה שואבי-אבק, כי אם טילים אמיתיים. וכאן אנו מגיעים לתכונה השנייה של הפעולה האמריקאית — ההנמקה.

אין טעם שנבכה מליצות על צדק מופשט. שום מדינה גדולה אינה יכולה לשבת בשלוות-נפש כאשר קמה לנגד עיניה סכנה לעצם קיומה. אפשר להבין, וצריכים להצדיק,

כרוזת תעמולה קובאית: קאסטרו (למעלה) והפגנת פועלים